

Posudek magisterské diplomové práce
Bc. Lenka Česenková:
Bariéry rozvoje cíleného pěstování biomasy pro energetické využití v ČR
Fakulta humanitních studií University Karlovy
katedra sociální a kulturní ekologie, 2007

Úvod

Téma biomasy jako daleko nejvýznamnějšího současného obnovitelného zdroje energie je v době, kdy své energetické politiky projednávají nejen jednotlivé členské státy Evropské unie, ale o energetické politice jedná i Evropská unie (Evropská komise) jako celek, je bezpochyby velmi aktuální. Dalším vstupním faktem je rozhodující vliv energetiky jako oblasti lidské činnosti na stav životního prostředí na místní, regionální, ale především na globální úrovni. Naopak vyvážených souhrnných prací, které by se zabývaly zdroji energie komplexně, je přes existenci množství dílčích specializovaných studií stále ještě nedostatek. To jsou tři rozhodující důvody, proč je možné označit volbu tématu diplomové práce **Bc. Lenky Česenkové** za náročnou, ale slibnou.

1. Obsahová stránka

Zmíněná absence shrnujících prací vedla autorku k logickému rozvržení práce, které již v pečlivé přípravě projektu rozpracovala v jasnou, ostře segmentovanou a velmi podrobnou osnovu (jen obsah zabírá plně tři strany).

V Úvodu autorka stručně, ale výstižně uvádí do celkového kontextu práce, zatímco kapitola „Téma, rozvržení a cíl diplomové práce“ dobře orientuje čtenáře v následujícím textu. Podobnou funkci plní „Vysvětlení některých používaných termínů“, které zavádí a upřesňuje základní terminologii a předchází možným nepochopením. Následují (ve „školsky“ důsledném pořadí) dvě základní vstupní hypotézy a metody práce. Vzhledem k tomu, že studie má převážně rešeršní a analytický charakter, působí přesvědčivě, že jsou jednotlivé rešerše a analýzy již zde důsledně odděleny a charakterizovány tématicky, účelem i zdrojem; rovněž jsou zde uvedeny dílčí metodické postupné kroky (deskripce, stanovení předpokladů pro následnou fázi práce) a konečně klasická SWOT analýza a diskuze hypotéz.

Další šestice stránek je jistou daní autorčině důslednosti. Přináší přehled o výrobě energie a jejích zdrojích, jenž připomíná spíše středoškolskou učebnici, je však nepochybně plně zdůvodnitelný snahou o úplnost a zejména, nepřináší-li na jedné straně nic objeveného, je na straně druhé také prost chyb (snad jen násl. formulace by mohla být mírně zavádějící: „Souhrnně lze všechny OZE označit za přeměněnou sluneční energii.“ [str. 21] – ano, ale fosilní paliva také). Již následující kapitola seznamující s energetickým mixem České republiky je však velmi přehledná, informativní a také opřená a aktuální data.

Informační přínos textu se dále stupňuje v kapitole „Výroba energie z různých úhlů pohledu“, již by slušel i název „Výroba energie ze všech úhlů pohledu“. Autorka totiž nezapomíná snad skutečně na žádnou podstatnou souvislost nebo dopad výroby na krajinu (např. estetické dopady), ekosystémy, aspekty ekonomické, společenské, „lidské“, zohledňuje veškerá časoprostorová měřítka od krátko- po dlouhodobá, od lokálních po globální (zejména v legislativních a mezinárodněsmluvních souvislostech).

Počínaje stranou 46 se téma zužuje na biomasu, podrobný popis jejích druhů či zdrojů a veškeré možnosti jejího zpracování a využití, kde se autorka pro změnu pohybuje až v oblastech technologických.

Zvládnutí velmi širokého odborného spektra prokazuje vlastní téma práce, totiž stav, podmínky a možnosti cíleného pěstování biomasy v České republice ve všech myslitelných souvislostech od produkční ekologie až po funkce kulturní nebo dokonce naučné. Popis legislativně-politického prostředí a propagačních možností v rovině informací a osvěty rešeršní část diplomové práce uzavírá.

Ke cti autorky slouží střízlivost, s jakou v relativně stručných závěrech vyhodnocuje provedený sběr dat tak, aby její závěry byly skutečně podložené. Ve SWOT analýze, v níž na rozdíl i od mnoha profesionálních zpracovatelů dokáže rozlišit endogenní a exogenní faktory, skutečně plní to, co již v názvu práce slíbila, a vyjmenovává snad všechny bariéry cíleného pěstování biomasy, snad s výjimkou té „nejměkčí“ a zásadní, jíž je politická vůle.

Práce končí tradiční diskusí hypotéz a vyhodnocením závěrů.

2. Práce s literaturou

Ve vztahu k tématu vytěžila autorka snad veškerou relevantní tuzemskou a reprezentativní cizojazyčnou literaturu (zde především z politicko-smluvního nebo právního prostředí). Dobře volí a vyhodnocuje internetové zdroje a tam, kde je k dispozici menší množství podkladů, dokáže najít i méně využívané prameny („šedou“ literaturu, orální prameny a konzultace). Zcela postačující použitou literaturu autorka velmi přehledně roztrídila. Pracuje s ní kvalifikovaně, cituje i interpretuje přesně. Poznatky, ale i výsledky vlastních rozborů dovede srozumitelně převyprávět a hlavně metodicky neochvějně směřuje k naplnění titulního záměru práce, v čemž se zřejmě projevilo i dobré vedení školitelem, zatímco preciznost zpracování vykazovala diplomantka už v průběhu studia.

3. Formální stránka

Celkem 124 strany vlastního textu s kompletním doprovodným materiálem (anotace, anglické resumé, seznamy tabulek, grafů a zkratk, možná poněkud atypicky umístěné na počátek práce; chybějící seznam příloh není snad možné vzhledem k tomu, že jsou pouze dvě, ani označit za chybu) plně odpovídají požadavkům na diplomovou práci. Tabulky a grafy jsou vždy velmi účelně zařazeny do textu a sledují dobře hlavní výkladovou linii. Rovněž typograficky je svazek bohatě, ale vesměs účelně pro pohodlí čtenáře upraven.

Práce takřka neobsahuje překlepy nebo stylistické neobratnosti, je dobře „vyčištěná“ (výjimky: „dlouho dobu“ [str. 22] potvrzují pravidlo).

Text je psán jednoduchým, plyným, snadno sledovatelným lineárním slohem, místy až středoškolsky výkladové povahy. Rukopis je kultivovaný a odborně přesný, včetně terminologie. Jen ojediněle se objeví stylisticky či věcně poněkud nepřesná formulace.

4. Celkové hodnocení

Práce má především velký faktografický přínos, aktuální a dobře uceleně zpracovaný.

Závěry jsou relativně stručné, ale diplomantka zůstává striktně věrná shromážděným datům. Hypotézy (zejména první z nich) se pro odborníky i poučenou odbornou veřejnost mohou zdát banální, ale něco jiného je obecný názor a něco zcela jiného věcný a důkladný důkaz. Platí to zejména v situaci, kdy se druhá část odborné veřejnosti staví ke stále ještě poněkud nezažitým obnovitelným zdrojům energie staví nedůvěřivě.

Velká nikoli tématická, ale odborná šíře práce odpovídá zaměření sociální a kulturní ekologie a naplňuje je: Lenka Česenková je skutečně schopna kvalifikovaně reflektovat

problematiku právní, legislativní, politickou, v nezbytné minimální úrovni fyzikální nebo chemické či dokonce technologické podklady, ekonomické a sociální souvislosti a užítkovat je v celostním pohledu na zvolené téma z pohledu sociální a kulturní ekologie. Aniž by v podstatě teorii trvale udržitelného rozvoje školsky únavně explicitně rozebírala, v plné míře prokazuje, že ji má dokonale zažitou a dokáže ji uplatnit analyticko-syntetizujícím postupem, jenž vede k závěrům, které mohou být při „politické vůli“ v praxi dobře uplatnitelné.

Výtečná, takřka vyčerpávající je práce s literaturou: text přináší vesměs velmi aktuální, dobrý mix tuzemských a zahraničních zdrojů.

Pozitivem práce tak není ani teoretický přínos, ani rozšíření empirických poznatků v určité oblasti výzkumem. Jde však o prakticky bezchybnou a při daném rozsahu takřka vyčerpávající shrnující rešerši zvolené problematiky, která poněkud zdrženlivě, nicméně přece přináší i konkrétní závěry a návrhy pro praxi. Této charakteristice odpovídá **doporučení k obhajobě a ohodnocení výborně s 16 body**.

Praha 17. března 2007

PhDr. Ivan Rynda